

Η αρχιτεκτονική του Ευρωπαϊκού Κανονισμού
2023/1114 για τα κρυπτοστοιχεία
(Markets in Crypto Assets Regulation/MiCA)

Μέχρι πρόσφατα, δεν υπήρχε στην Ευρωπαϊκή Ένωση ενιαίο κανονιστικό πλαίσιο για τα κρυπτονομίσματα και λοιπές ψηφιακές αναπαραστάσεις αξίας ή δικαιωμάτων, γνωστά στη νομική ορολογία ως ‘κρυπτοστοιχεία’.

Έτσι, σε μία αγορά που με βάση στοιχεία του 2022, είχε φτάσει στις αρχές του έτους να ξεπερνά τα 2 τρις ευρώ σε μέγεθος¹, δεν υπήρχε ουσιαστικά η παραμικρή ρυθμιστική περιχαράκωση και κρατική εποπτεία, πέραν ενός περιορισμένου βαθμού παρακολούθησης για σκοπούς AML/KYC. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, όχι μόνο οι χρήστες των σχετικών υπηρεσιών να μένουν κατ’ ουσίαν σε μεγάλο βαθμό απροστάτευτοι, αλλά και οι ίδιοι οι πάροχοι υπηρεσιών crypto να στερούνται της αναγκαίας ασφάλειας δικαίου κατά την οργάνωση της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας.

Κάποια ευρωπαϊκά κράτη, όπως λ.χ. το Βέλγιο, προσπάθησαν να θεσπίσουν τοπικούς εποπτικούς κανόνες σε σχέση με την αγορά των κρυπτονομισμάτων², αλλά οι προσπάθειες αυτές ήταν μάλλον αποσπασματικές και πέραν όλων των άλλων, οδήγησαν σε μία κατακερματισμένη αγορά με ανταγωνιστική ανισορροπία στις περισσότερες των περιπτώσεων.

Στην Ελλάδα, η μόνη ουσιαστικά ρύθμιση που αφορούσε συγκεκριμένα τους παρόχους υπηρεσιών επί κρυπτοστοιχείων, συνίστατο στην υποχρέωσή τους να εγγράφονται σε ειδικό μητρώο που τηρεί η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς ώστε να παρέχουν σε τακτική βάση κάποια στοιχεία για σκοπούς παρακολούθησης και εποπτείας της πρόληψης νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (ξέπλυμα χρήματος) και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ήδη από τον Σεπτέμβριο του 2020, παρουσίασε την πρόταση του κανονισμού για τις αγορές κρυπτοστοιχείων (“Markets in crypto-assets” / ‘MiCA’), ως μέρος της ευρύτερης δέσμης μέτρων για τον ψηφιακό χρηματοοικονομικό τομέα³. Η δέσμη αυτή καλύπτει ένα κενό στην υφιστάμενη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διασφαλίζοντας ότι το ισχύον νομικό πλαίσιο δεν θέτει εμπόδια στη χρήση νέων ψηφιακών χρηματοοικονομικών μέσων και, ταυτόχρονα, διασφαλίζει ότι οι εν λόγω νέες τεχνολογίες και προϊόντα εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του χρηματοπιστωτικού κανονιστικού πλαισίου και των ρυθμίσεων διαχείρισης λειτουργικού κινδύνου των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

---

1. <https://www.forbes.com/sites/stevenehrlich/2022/12/30/six-numbers-that-defined-cryptos-dismal-2022/?sh=6ec776df1916>

2. <https://www.thomsonreuters.com/en-us/posts/wp-content/uploads/sites/20/2022/04/Cryptos-Report-Compendium-2022.pdf>

3. Επιπλέον της πρότασης MiCA, η δέσμη περιλαμβάνει στρατηγική για τον ψηφιακό χρηματοοικονομικό τομέα, πράξη για την ψηφιακή επιχειρησιακή ανθεκτικότητα (DORA) - η οποία αφορά και τους παρόχους υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων - και πρόταση σχετικά με πιλοτικό καθεστώς για την τεχνολογία καταμετρημένου καθολικού (DLT) για χρήσεις χονδρικής.

Ειδικότερα, η πρόταση MiCA αποσκοπεί στη διαμόρφωση ενός ενιαίου κανονιστικού πλαισίου για την αγορά κρυπτοστοιχείων που να στηρίζει την καινοτομία και την προαγωγή και τη θεσμική θωράκιση της τεχνολογικής ανάπτυξης, αξιοποιώντας τις δυνατότητες των κρυπτοστοιχείων, με την παράλληλη διαφύλαξη της χρηματοοικονομικής σταθερότητας και την προστασία των επενδυτών⁴.

Στις 9 Ιουνίου 2023, δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο Κανονισμός (ΕΕ) 2023/1114, με τον τίτλο Markets in Crypto Assets (MiCA), ο οποίος ήρθε να βάλει ένα τέλος σε αυτό το ρυθμιστικό «κενό», διαμορφώνοντας το κανονιστικό τοπίο για τα κρυπτοστοιχεία και τους παρόχους των σχετικών υπηρεσιών. Το νέο αυτό κανονιστικό πλαίσιο, πρόκειται να ισχύει από τις 30 Δεκεμβρίου 2024, κάτι που σημαίνει ότι άπαντες στην αγορά των crypto θα πρέπει να προετοιμαστούν κατάλληλα για την προσαρμογή τους στη νέα νομοθεσία, σε λιγότερο από ενάμιση έτος από σήμερα.

Σημειωτέον ότι ο MiCA έθεσε εκτός πεδίου εφαρμογής του τα κρυπτοστοιχεία που είναι μοναδικά και μη εναλλάξιμα με άλλα κρυπτοστοιχεία⁵. Κατά συνέπεια και μεταξύ άλλων, δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του νέου Κανονισμού τα Μη Εναλλάξιμα Κρυπτοπαραστατικά (non-fungible tokens) και γνωστά σε όλους NFTs.

Τι είδους κανόνες όμως θέσπισε ο MiCA;

Δεδομένου ότι τα κρυπτονομίσματα, υπό οποιανδήποτε διάστασή τους, δηλαδή είτε ως μέσα επένδυσης, είτε ως μέσα πληρωμής, είναι χρηματοοικονομικά προϊόντα, η εμπειρία αντλήθηκε, όπως θα καταδειχθεί παρακάτω, από υφιστάμενα νομοθετήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχέση με επενδυτικά προϊόντα και υπηρεσίες, μέσα πληρωμής και τη λειτουργία των οργανωμένων αγορών, νομοθετήματα με τα οποία όσοι ασχολούνται με την κεφαλαιαγορά και το χρηματοοικονομικό δίκαιο, έχουν σε κάποιο βαθμό εξοικειωθεί. Οι κυριότερες δέσμες ευρωπαϊκών νομοθετημάτων στον τομέα του χρηματοοικονομικού δικαίου, είναι η γνωστή σε όλους MiFID, δηλαδή οι κανόνες για τους παρόχους επενδυτικών υπηρεσιών και τις αγορές όπου διαπραγματεύονται χρηματοπιστωτικά μέσα, ο Κανονισμός περί ενημερωτικού δελτίου σε σχέση με δημόσιες προσφορές, ο Κανονισμός περί κατάχρησης της αγοράς, ο γνωστός MAR, και βέβαια η PSD, δηλαδή η ευρωπαϊκή οδηγία σχετικά με την παροχή υπηρεσιών πληρωμών εντός της Ένωσης. Όλα αυτά τα νομοθετήματα αντανakλώνται σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό στο νέο Ευρωπαϊκό Κανονισμό για τα κρυπτοστοιχεία, με την αναγκαία φυσικά προσαρμογή στις ιδιαιτερότητες της αγοράς των κρυπτοστοιχείων.

---

4. <https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2021/11/24/digital-finance-package-council-reaches-agreement-on-mica-and-dora/>

5. Ο όρος ‘εναλλάξιμα’ στο ελληνικό κείμενο του Κανονισμού αποτελεί εδώ την απόδοση στα ελληνικά, του αγγλικού όρου ‘fungible’· ακριβέστερος κατά τη γνώμη μας ελληνικός νομικός όρος είναι το: ‘αντικαταστατά προς’, κατά την έννοια του ΑΚ 950. Αντίστοιχες παρεκκλίσεις του όρου ‘fungible’ παρατηρούνται και στις ελληνικές εκδοχές άλλων ευρωπαϊκών νομοθετημάτων, με χαρακτηριστικό το άρθρο 1 παρ. 5(α) του Κανονισμού 2017/1129 περί Ενημερωτικού Δελτίου, όπου στην πραγματικότητα αντιστρέφεται το νόημα της συγκεκριμένης διάταξης, με τη χρήση του όρου ‘ανταλλάξιμα’.

Συγκεκριμένα, ο Κανονισμός 2023/1114 περιέχει τα εξής βασικά κεφάλαια:

Πρώτον, ρυθμίζει την έκδοση κρυπτοστοιχείων, τη δημόσια προσφορά τους και την εισαγωγή τους προς διαπραγμάτευση, θέτει δηλαδή τις προϋποθέσεις δημοσιοποίησης και διαφάνειας με τις οποίες πρέπει να συμμορφώνεται κάποιος που εκδίδει και προσφέρει κρυπτοστοιχεία στο κοινό. Η ρύθμιση αυτή ομοιάζει με εκείνες του Κανονισμού 2017/1129, του γνωστού Prospectus Regulation που ρυθμίζει τις δημόσιες προσφορές κινητών αξιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την εισαγωγή τους προς διαπραγμάτευση σε οργανωμένη αγορά, μόνο που εδώ το αντικείμενο της προσφοράς και της εισαγωγής δεν είναι κινητές αξίες αλλά κρυπτοστοιχεία, ενώ το βασικό ενημερωτικό έγγραφο που πρέπει να συνοδεύει τις προσφορές αυτές δεν ονομάζεται ενημερωτικό δελτίο, αλλά με τον ιδιότυπο τίτλο «λευκό βιβλίο κρυπτοστοιχείων» (“*crypto asset white paper*”) και περιέχει πληροφορίες σχετικά με τη συγκεκριμένη έκδοση που θα παρέχουν την απαραίτητη διαφώτιση στους επενδυτές εκείνους που επιθυμούν να τοποθετήσουν τα κεφάλαιά τους στο συγκεκριμένο κρυπτοστοιχείο.

Δεύτερον, ορίζει την αδειοδοτική διαδικασία για την νομότυπη παροχή υπηρεσιών στον ευρωπαϊκό χώρο, τις οργανωτικές απαιτήσεις που οφείλουν να τηρούν οι κρυπτοπάροχοι, τις υποχρεώσεις αναφοράς τους έναντι των αρμόδιων εποπτικών αρχών και ενημέρωσης των κατόχων κρυπτοστοιχείων καθώς και την υποχρέωση τήρησης και θέσπισης διαδικασιών διαχείρισης καταγγελιών, εντοπισμού, πρόληψης και αντιμετώπισης καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων, διαχείρισης κινδύνων και εσωτερικού ελέγχου των κρυπτοπαρόχων. Ένα ερώτημα που ανακύπτει εν προκειμένω, είναι εάν το εν λόγω πλαίσιο θα αντικαταστήσει ή έστω θα μεταβάλλει τη διαδικασία εγγραφής στο μητρώο κρυπτοπαρόχων για τους κρυπτοπαρόχους που προτίθενται να παρέχουν τις υπηρεσίες τους στην Ελλάδα ή από την Ελλάδα σε άλλες χώρες, το οποίο θεσπίστηκε με την υπ’ αρ. 5/898/3/12/2020 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, ή εάν θα ισχύσει παράλληλα προς αυτή.

Τρίτον, καθορίζει κατά τρόπο ορισμένο τις υπηρεσίες που παρέχονται αναφορικά με κρυπτοστοιχεία και επί των οποίων οι πάροχοι των σχετικών υπηρεσιών οφείλουν να αδειοδοτούνται ως κρυπτοπάροχοι. Πιο συγκεκριμένα, οι υπηρεσίες αυτές είναι: η παροχή φύλαξης και διαχείρισης κρυπτοστοιχείων, η ανταλλαγή κρυπτοστοιχείων έναντι χρηματικών ποσών ή άλλων κρυπτοστοιχείων, η εκτέλεση εντολών σχετικά με κρυπτοστοιχεία, η τοποθέτηση κρυπτοστοιχείων, η λήψη και διαβίβαση εντολών σχετικά με κρυπτοστοιχεία, η παροχή συμβουλών σχετικά με κρυπτοστοιχεία, η παροχή διαχείρισης χαρτοφυλακίου κρυπτοστοιχείων και η παροχή υπηρεσιών μεταβίβασης κρυπτοστοιχείων – οι ομοιότητες με την κατηγοριοποίηση των επενδυτικών και παρεπόμενων υπηρεσιών της MiFID είναι σαφείς.

Τέταρτον, προβαίνει σε ένα τριπλό διαχωρισμό των κρυπτοστοιχείων στις ακόλουθες κατηγορίες: τις μάρκες με αναφορά σε περιουσιακά στοιχεία, τις μάρκες ηλεκτρονικού χρήματος και τα υπόλοιπα κρυπτοστοιχεία, τα οποία δεν εμπίπτουν σε κάποια από τις παραπάνω δύο προσδιορισμένες κατηγορίες και θέτει τις προϋποθέσεις αξιολόγησης και κατάταξης των κρυπτοστοιχείων. Η κατάταξη αυτή είναι σημαντική, καθώς όσα κρυπτοστοιχεία αξιολογούνται και χαρακτηρίζονται ως «σημαντικά», υπόκεινται απευθείας στην εποπτεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Πέμπτον, θέτει ειδικές προϋποθέσεις κεφαλαιακής επάρκειας των κρυπτοπαρόχων και ρυθμίζει τα ζητήματα της χειραγώγησης και κατάχρησης αγοράς και ειδικώς τα σχετικά με τη διαχείριση και δημοσιοποίηση προνομιακών πληροφοριών σε σχέση με κρυπτοστοιχεία, προκειμένου να διασφαλίζεται η ακεραιότητα των αγορών κρυπτοστοιχείων. Βλέπουμε δηλαδή ότι οι αγορές όπου διαπραγματεύονται κρυπτοστοιχεία, αντιμετωπίζονται πλέον όπως οι οργανωμένες αγορές και οι ΠΜΔ, όπου διαπραγματεύονται κινητές αξίες και άλλα χρηματοπιστωτικά μέσα, υπό την έννοια την θέσπισης κανόνων που αποτρέπουν, αντιμετωπίζουν και τιμωρούν τις δύο περιπτώσεις στρέβλωσης της αγοράς, δηλ. την χειραγώγηση αγοράς και την κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών, όπως ακριβώς κάνει ο Κανονισμός 596/2014 (MAR) σε σχέση με τις κινητές αξίες και τα λοιπά χρηματοπιστωτικά μέσα.

Σημαντική είναι, επίσης, η θέσπιση του δικαιώματος υπαναχώρησης των ιδιωτών κατόχων από την συμφωνία τους για αγορά κρυπτοστοιχείων, αντίστοιχο με αυτό που προβλέπεται στο Ν. 2251/1994 περί προστασίας των καταναλωτών, για τις εξ αποστάσεως και τις εκτός εμπορικού καταστήματος συναπτόμενες συμβάσεις, χωρίς να επιβαρύνονται με έξοδα ή τέλη και χωρίς να υποχρεούνται να αιτιολογήσουν την απόφασή τους.

Τέλος, θέτει ένα ειδικό πλαίσιο με περιορισμούς στην εμπορική προώθηση των κρυπτοπαρόχων και των υπηρεσιών που παρέχουν και τις διαφημιστικές ανακοινώσεις τους, οι οποίες αφενός οφείλουν να βρίσκονται σε αντιστοιχία με τις πληροφορίες που περιέχονται στο «λευκό βιβλίο» και αφετέρου να πληρούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις (να είναι ακριβείς, σαφείς, μη παραπλανητικές) και να περιλαμβάνουν δήλωση με καθορισμένο από τον Κανονισμό περιεχόμενο, το οποίο έχει ως εξής: *«Η παρούσα διαφημιστική ανακοίνωση κρυπτοστοιχείων δεν έχει εξεταστεί ή εγκριθεί από αρμόδια αρχή κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο προσφέρων το κρυπτοστοιχείο είναι αποκλειστικά υπεύθυνος για το περιεχόμενο της παρούσας διαφημιστικής ανακοίνωσης κρυπτοστοιχείων»*. Εισάγονται, έτσι, συγκεκριμένες απαιτήσεις για την προστασία των πελατών των παρόχων υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων και των κατόχων κρυπτοστοιχείων κατά την έκδοση, τη δημόσια προσφορά και την εισαγωγή προς διαπραγμάτευση.

Συμπερασματικά, το εγχείρημα θέσπισης ενός συνολικού κανονιστικού/εποπτικού πλαισίου για τα κρυπτοστοιχεία ήταν ζωτικής σημασίας λόγω του μεγέθους της σχετικής αγοράς, των τεχνικών τους ιδιομορφιών αλλά και των ιδιαίτερων κινδύνων που αυτά συνεπάγονται για τους συναλλασσόμενους. Δεν θα ήταν, άλλωστε, υπερβολή να λέγαμε ότι η εν λόγω ρύθμιση είχε ήδη αργήσει, δεδομένου ότι η αγορά των cryptos αναπτύσσεται με γοργούς ρυθμούς εδώ και τουλάχιστον μία δεκαετία. Μένει δε να αποδειχθεί εάν η άντληση εμπειρίας από την χρηματοοικονομική εποπτεία για την εφαρμογή μίας προσαρμοσμένης συνολικής νομοθεσίας ως προς τα κρυπτοστοιχεία, μία στρατηγική επιλογή που φαίνεται εύλογη, θα είναι και ικανή ώστε η εποπτεία των κρυπτοστοιχείων να ανακτήσει αυτό το χαμένο έδαφος. Το βέβαιο είναι ότι οι κρυπτοπάροχοι που δραστηριοποιούνται στην ευρωπαϊκή αγορά έχουν λιγότερο από ενάμιση έτος προκειμένου να προετοιμαστούν κατάλληλα και να προσαρμοστούν στο νέο πλαίσιο, ώστε να έχουν πλήρως συμμορφωθεί έως την 30^η Δεκεμβρίου 2024.

Γιάννης Κουμέττης
Εταίρος

T: +30 210 3626888

E: gkoumettis@souriadakistsibris.gr

Έφη Παπακωνσταντίνου
Συνεργάτης

T: +30 210 36 26 888

E: epapakonstantinou@souriadakistsibris.gr

Follow us

